

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 31 lipca 2014 roku wydanym w sprawie o sygnaturze akt III C 225/14 Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi:

1. zasądził od (...) Zrzeszenia (...) w Ł. na rzecz J. O. kwotę 3.000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 5 maja 2013 roku do dnia zapłaty;
2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;
3. nie obciążył powódki obowiązkiem zwrotu kosztów procesu;
4. nakazał pobrać od (...) Zrzeszenia (...) w Ł. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi kwotę 157 złotych tytułem części nieuiszczonej opłaty od pozwu;
5. nie obciążył powódki obowiązkiem zapłaty na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi pozostałej części nieuiszczonej opłaty od pozwu.

Sąd I instancji ustalił, że w dniu 23 września 2012 roku J. O. wraz z B. C. (1) wychodząc z domu zlokalizowanego przy ulicy (...) w Ł. potknęły się na nierównościach chodnika biegnącego wzdłuż budynku, przewróciły się i doznały obrażeń ciała. Na skutek upadku u J. O. stwierdzono otarcia kolana, prawej ręki i czoła oraz stłuczenie prawego barku. Stwierdzono również, że powódka wymaga dalszego leczenia w poradni specjalistycznej. Nadto ustalono również, że w dniach od 2 do 10 października 2012 roku J. O. przebywała w Wojewódzkim Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej Centrum (...) w Ł., na oddziale neurologicznym wraz z pododdziałem udarowym, gdzie rozpoznano u powódki guza mózgu, miażdżycę naczyń mózgowych, zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa oraz infekcję dróg moczowych.

W toku postępowania pierwszoinstancyjnego Sąd Rejonowy ustalił, iż w dniu 7 grudnia 2011 roku nawierzchnia chodnika przy nieruchomości zlokalizowanej przy ul. (...) została poprawiona przez pozwanego. Inspektor nadzoru budowlanego – M. W. (1) stwierdził istnienie różnic w wysokości między płytami na terenie całego podwórka. Część chodnika była ziemna, część chodnikowa, a część betonowa. Stan techniczny przedmiotowego chodnika na dzień 23 września 2012 roku uzasadniał potrzebę dokonania jego ponownego remontu. W miejscu, w którym doszło do przedmiotowego zdarzenia, chodnik posiadał zniszczoną i zdewastowaną powierzchnię. Płyty chodnikowe były popękane, widoczne były liczne nierówności i ubytki w nawierzchni chodnika. W dniu 22 maja 2013 roku funkcjonariusze Straży Miejskiej w Ł. przeprowadzili kontrolę chodnika i potwierdzili istnienie nierówności i ubytków w nawierzchni. Pismem z dnia 16 czerwca 2014 roku Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego poinformował pozwanego o wszczęciu postępowania administracyjnego w związku ze stwierdzeniem nieodpowiedniego stanu technicznego chodnika.

Dokonując rekonstrukcji stanu faktycznego Sądu I instancji ustalił, że J. O. jest osobą starszą i schorowaną, w związku z czym korzysta z usług medycznych świadczonych przez Centra Medyczne (...) Sp. z o.o. w Ł.. Stan zdrowia powódki do momentu zdarzenia z dnia 23 września 2012 roku pozwalał na jej samodzielne funkcjonowanie, w tym samodzielne poruszanie się.

Jak ustalił Sąd Rejonowy od czasu urazu doznanego w dniu 23 września 2012 roku, J. O. narzeka na dolegliwości bólowe i ograniczenia ruchomości obydwu barków oraz stawu kolanowego prawego, w związku z czym korzysta z zabiegów rehabilitacyjnych, świadczonych przez Centra Medyczne (...) Sp. z o.o. w Ł..

Dokonując oceny zgromadzonego materiału dowodowego Sąd I instancji uznał za w pełni wiarygodne zeznania świadków S. O. i B. C. (1) co do stanu zdrowia powódki, okoliczności zdarzenia z dnia 23 września 2012 roku oraz stanu technicznego chodnika, gdyż zeznania te były zgodne, a nadto korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym, w tym w szczególności dokumentacją fotograficzną. Sąd Rejonowy natomiast odmówił

waloru wiarygodności zeznaniom świadka M. W. (1) w zakresie dotyczącym stanu przedmiotowego chodnika przy nieruchomości określonego w protokole z dnia 17 września 2012 roku jako dobry, z uwagi na sprzeczność takiego twierdzenia ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Sąd Rejonowy wskazał, że świadek w toku złożonych zeznań podał, że na chodniku nie było „specjalnych ubytków” co dało Sądowi przekonanie o braku możliwości wykluczenia jakichkolwiek ubytków.

W zakresie odczuć powódki po zdarzeniu z dnia 23 września 2012 roku Sąd I instancji przyjął, że zostały one przyznane przez pozwanego, nadto znajdują potwierdzenie w dokumentacji medycznej, zeznaniach świadków oraz możliwe jest uznanie ich za wiarygodne w świetle wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, jako typowych, zwykłych następstw wypadków jak ten, któremu uległa powódka.

Na podstawie tak dokonanych ustaleń faktycznych Sąd Rejonowy uznał, że przyczyną zdarzenia z dnia 23 września 2012 roku, na skutek którego powódka doznała uszczerbku na zdrowiu był nieprawidłowy stan nawierzchni chodnikowej. W ocenie Sądu I instancji powódka wykazała, iż chodnik nadawał się do generalnego remontu w dniu zdarzenia szkodowego. Pozwany natomiast twierdząc, iż przedmiotowy chodnik był utrzymany w należyтым stanie, a przyczyną powódki był jej zły stan zdrowia winien powyższe okoliczności udowodnić (art. 6 k.c.). W konsekwencji Sąd Rejonowy uznał, że zachowanie pozwanego polegające na utrzymaniu chodnika w nienależyтым stanie kwalifikuje się jako zachowanie bezprawne i zawinione. Skutkiem upadku J. O. poniosła szkodę na osobie. Konkludując Sąd Rejonowy uznał, że pozwany ponosi odpowiedzialność opartą na art. 416 k.c.

W zakresie wysokości przyznanego zadośćuczynienia Sąd I instancji uwzględnił, iż na skutek potknięcia się i upadku powódka doznała obrażeń ciała, które spowodowały, że J. O. odczuwa dolegliwości bólowe, ograniczoną ruchomość obydwu barków i stawu kolanowego prawego, w związku z czym korzysta z zabiegów rehabilitacyjnych. Biorąc pod uwagę całokształt okoliczności sprawy, w tym zakres negatywnych skutków poniesionych przez powódkę, w ocenie Sądu Rejonowego żądanie zadośćuczynienia jest uzasadnione w części, tj. co do kwoty 3000,00 zł. Przy ustalaniu kwoty, jaka należy się powódce tytułem zadośćuczynienia Sąd I instancji wziął pod uwagę okoliczność wieku oraz stanu zdrowia powódki. W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu, jako nie udowodnione.

Apelację od powyższego wyroku wniosły obie strony postępowania.

Pozwana zaskarżyła powyższy wyrok z zakresie punktów 1,3,4 i 5 zarzucając:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. :

1. art. 416 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, iż pozwany ponosi odpowiedzialność deliktową za szkodę poniesioną przez powódkę, ponieważ przyczyną zdarzenia z dnia 23 września 2012 roku, na skutek którego powódka doznała uszczerbku na zdrowiu był nieprawidłowy stan nawierzchni chodnikowej, tym samym zachowanie pozwanego polegające na utrzymaniu chodnika w nienależyтым stanie, kwalifikuje się jako bezprawne i zawinione, w sytuacji gdy powódka nie udowodniła powstania szkody, winy pozwanego i związku przyczynowego,

2. art. 445 § 1 k.c. w związku z art. 444 § 1 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie oraz niewłaściwą subsumcję polegające na przyjęciu, że powołane przepisy mają zastosowanie w przedmiotowej sprawie, co uzasadnia przyznanie powódce kwoty zadośćuczynienia, podczas gdy powódka nie wykazała, że bezpośrednią i jedyną przyczyną zdarzenia był zły stan chodnika, a nie jej zły stan zdrowia, co wynika z dokumentacji medycznej załączonej do akt sprawy;

3. art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c. polegające na przyjęciu, iż pozwany winien udowodnić okoliczności, iż chodnik utrzymywany był w należyтым stanie oraz, że przyczyną zdarzenia z dnia 23 września 2012 roku był zły stan zdrowia powódki, w sytuacji gdy to na powódce ciąży obowiązek udowodnienia odpowiedzialności pozwanego, a pozwany za pomocą dokumentów w szczególności kserokopii pisma z dnia 2 października 1997 roku skierowanego przez powódkę do pozwanego, kserokopii zaświadczenia lekarskiego wydanego przez Zespół (...), kserokopii pisma z dnia 22 września 2005 roku skierowanego przez powódkę do pozwanego, kserokopii karty lekarskiej wystawionej przez Centrum

Medyczne (...) Sp. z o.o. (...) oraz kserokopii Karty W. L. (...) Gł (...), Wojewódzkiego Zakładu Opieki Zdrowotnej Centrum (...) w Ł., wykazał zły stan zdrowia powódki, w szczególności występujące u niej problemy z poruszaniem się i utrzymaniem równowagi.

II. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, w szczególności:

1. art. 233 k.p.c. polegające na dowolnej, a nie swobodnej ocenie dowodów, przyjętych za postawę ustaleń w sprawie, nie rozważeniu w sposób bezstronny i wszechstronny zebranego materiału dowodowego w sprawie, wyrażające się w:

a) ustaleniu, że stan nawierzchni chodnikowej na nieruchomości położonej w Ł. przy ulicy (...) uzasadniał potrzebę jego remontu, płyty były popękane, widoczne były nierówności i ubytki, podczas gdy w aktach sprawy znajduje się protokół z jednorocznego przeglądu budynku nr (...) z dnia 17 września 2012 roku, zgodnie z treścią którego stan chodnika przed budynkiem frontowym i stan techniczny chodnika na podwórku był dobry, nadto z zeznań inspektora nadzoru budowlanego M. W. (1) złożonych na rozprawie w dniu 6 maja 2014 roku wynika, że zapoznał się ze stanem technicznym chodnika, który był dobry, nadto w chodniku nie było różnicy wysokości między płytami,

b) daniu wiary zeznaniom świadka M. W. (1) złożonych na rozprawie w dniu 6 maja 2014 roku jedynie w części, dotyczącej czynności sporządzenia protokołu jednorocznego przeglądu budynku przy ulicy (...) w Ł. i nie daniu wiary zeznaniom wyżej wymienionego świadka w pozostałym zakresie, bez podania w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyczyny, dla której Sąd odmówił wiary zeznaniom świadka M. W. (1) w pozostałym zakresie,

c) ustaleniu, że w dniu 23 września 2012 roku powódka upadła na skutek nierówności chodnika w oparciu o zeznania świadków S. O. i B. C. (2) złożonych na rozprawie w dniu 6 maja 2014 roku, w sytuacji gdy nie byli oni naoczniymi świadkami zdarzenia, ponieważ w trakcie zdarzenia świadek S. O. przebywał w mieszkaniu, natomiast świadek B. C. (1), która przewróciła jako pierwsza, na skutek upadku leżała tyłem do powódki,

d) dowolnym ustaleniu, że na skutek potknięcia się i upadku powódka doznała obrażeń ciała, które spowodowały, że powódka ma teraz dolegliwości bólowe, ograniczoną ruchomość obydwu barków i stawu kolanowego prawego, podczas gdy Sąd nie wskazuje na podstawie jakich dowodów dokonał opisanych ustaleń, w szczególności nie przeprowadził dowodu z przesłuchania powódki w charakterze strony,

e) ustaleniu, iż pozwany nie zakwestionował faktu przewrócenia się powódki oraz doznania przez powódkę uszczerbku na zdrowiu na skutek upadku, a zakwestionował jedynie przyczynę przedmiotowego upadku, w sytuacji gdy pozwany już na początkowym etapie postępowania przed Sądem I Instancji obok przyczyny upadku powódki zakwestionował sam fakt doznania przez nią uszczerbku, na zdrowiu, czemu dał wyraz w treści sprzeciwu od nakazu zapłaty z dnia 17 lutego 2014 roku.

2. art. 230 k.p.c. w związku z art. 233 k.p.c. poprzez przyjęcie jako przyznane przez stronę pozwaną tych twierdzeń powódki, które odnosiły się do jego osobistych odczuć i doznań, zwłaszcza negatywnych - bólu i cierpienia w okresie po zdarzeniu z dnia 23 września 2012 roku, w sytuacji gdy w sprzeciwie z dnia 17 lutego 2014 roku stanowiącym niejako „odpowiedź” pozwanego na twierdzenia powódki znajdujące się w pozwie, pozwany zaprzeczył twierdzeniom powódki w tym zakresie poprzez zakwestionowanie przyczyny upadku powódki oraz faktu doznania przez nią uszczerbku na zdrowiu.

W konkluzji skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji nadto wniosła o zasądzenie kosztów postępowania przed Sądem I i II instancji według norm przepisanych.

Powódka zaskarżyła powyższy wyrok w części, tj. w zakresie kwoty 5.000 złotych oddalanej przez Sąd Rejonowy, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 445 § 1 k.c. przez jego błędną wykładnię i przyznanie powódce zadośćuczynienia nieodpowiadającego rozmiarom poniesionej przez nią krzywdy. Na tej podstawie skarżąca

wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości z zasądzeniem od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje powódki i pozwanego nie są zasadne i z tego względu nie mogą skutkować postulowaną zmianą, jak również uchynieniem zaskarżonego wyroku.

Przed odniesieniem się do zarzuconych zaskarżonemu wyrokowi naruszeń przepisów prawa procesowego i materialnego należy stwierdzić, iż Sąd Okręgowy rozpoznając przedmiotową sprawę nie dostrzegł, aby w toku jej prowadzenia przez Sąd I instancji doszło do naruszeń przepisów prawa, które zobowiązany byłby w granicach zaskarżenia wziąć pod uwagę z urzędu. Uwzględniając również przyjęty w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd zgodnie, z którym Sąd II instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego (uchwała Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2008 roku, III CZP 39/07, Lex nr 341125), Sąd Okręgowy dokonał analizy przedmiotowej sprawy pod kątem wystąpienia naruszeń prawa materialnego, których jednak nie dostrzegł.

Na wstępie rozważań należy wskazać, że Sąd II instancji rozpoznając wniesiony środek odwoławczy, ocenił stan faktyczny ustalony przez Sąd Rejonowy za prawidłowy i zgodny z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym, a w konsekwencji na podstawie art. 382 k.p.c. przyjął dokonane ustalenia faktyczne za własne. Sąd I instancji zgodnie bowiem z przepisami k.p.c. przeprowadził postępowanie dowodowe, a następnie w zakresie w jakim było to niezbędne dla wydania rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych.

Powyższa ocena oznacza, że zdaniem Sądu Okręgowego nietrafny jest podniesiony przez pozwanego zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia wszystkich okoliczności występujących w sprawie. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej, niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu.

Sąd I instancji wydając zaskarżony wyrok wziął pod uwagę całokształt zgromadzonego materiału dowodowego i dokonał jego analizy, wskazując jakie okoliczności uznał za udowodnione i na jakich w tej mierze oparł się dowodach. Zdaniem Sądu Okręgowego ze zgromadzonego materiału dowodowego Sąd Rejonowy wyprowadził wnioski logiczne, poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, a ocena Sądu I instancji nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów. W wywiedzionej apelacji pozwany jedynie polemizuje z prawidłowymi ustaleniami poczynionymi przez Sąd I instancji i przedstawia własną interpretację zgromadzonego w toku postępowania materiału dowodowego.

Analizując treść środka odwoławczego wniesionego przez Stowarzyszenie (...) w Ł. Sąd Okręgowy uznał, że sformułowane w nim twierdzenia sprowadzają się w istocie do kwestionowania przyczyny upadku powódki w dniu 23 września 2012 roku. Pozwany w wywiedzionej apelacji uznaje, iż jedyną przyczyną wypadku był zły stan zdrowia J. O., nie zaś stan chodnika, który zdaniem skarżącego był prawidłowy.

Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia wskazał, iż zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwolił na dojście do przekonania, że przyczyną zdarzenia z dnia 23 września 2012 roku był nieprawidłowy stan nawierzchni chodnikowej. Taką ocenę podziela również Sąd Okręgowy. Skarżący nie zakwestionował skutecznie w toku postępowania przed sądem I instancji wersji wydarzeń przedstawionej przez powódkę. Ani okoliczność wykonania remontu chodnika w dniu 7 grudnia 2011 roku, ani treść protokołu stanu nieruchomości datowanego na dzień 17 września 2012 roku nie dają podstaw do przyjęcia, że stan chodnika wykluczał możliwość ustalenia, że przyczyną upadku powódki były ubytki i nierówności płyt chodnikowych. Wskazać należy, że chociażby dokumentacja fotograficzna złożona do akt sprawy wskazuje na fakt, że chodnik przy przedmiotowej nieruchomości był bardzo nierówny oraz występowały ubytki we fragmentach płyt. Nie można pominąć również okoliczności, że zakres remontu chodnika wykonanego w 2011 roku nie był wystarczający, skoro już w czerwcu 2013 roku istniały znaczne nierówności

i ubytki w jego nawierzchni, co potwierdza pismo Straży Miejskiej oraz załączone do niego zdjęcia. Stan chodnika uwidoczony na zdjęciach ocenić należy jako dramatycznie zły. Sąd Okręgowy dostrzega, iż od daty zdarzenia do daty wykonania zdjęć upłynął pewien okres czasu, niemniej jednak taka degradacja chodnika nie następuje w przeciągu 9 miesięcy lecz wielu lat.

Skarżący zdaje się nie zauważać również, że zeznania świadka M. W. (1) pozwalały Sądowi Rejonowemu na ustalenie istnienia nieprawidłowości w nawierzchni chodnikowej. Zasadnie bowiem Sąd I instancji wskazał, że zeznania o braku „specjalnych ubytków” nie pozwalają na wykluczenie istnienia jakichkolwiek ubytków. Przede wszystkim wskazać należy, skarżący niezasadnie zarzuca Sądowi Rejonowemu nieprawidłową ocenę zeznań świadka M. W. (1). W sprawie przesłuchano również świadków S. O. i B. C. (1), którzy wskazywali na zły stan chodnika w postaci nierówności, braku niektórych płyt, również świadek M. W. zeznał o różnicach w wysokości na terenie podwórka nieruchomości, różnych materiałach którymi jest ono pokryte.

W konsekwencji całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie pozwolił Sądowi Rejonowemu na dokonanie oceny stanu nawierzchni chodnika odmiennej od tej wynikającej z protokołu z dnia 17 września 2012 roku i odmowa dania wiary w tym zakresie zeznaniom świadka M. W. (1) nie jest obarczona dowolnością i została w sposób logiczny, jasny i spójny wyjaśniona w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia.

Wbrew odmiennym twierdzeniom skarżącego nie doszło także w niniejszej sprawie do naruszenia art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. Zasada rozkładu ciężaru dowodu o jakiej mowa w art. 6 k.c. nakłada na strony obowiązek wykazania tych okoliczności faktycznych, z których wywodzą one skutki prawne, pozwany chcąc zwolnić się od odpowiedzialności powinien zatem udowodnić inną przyczynę zdarzenia od tej wskazywanej przez powódkę, co jednak nie miało miejsca.

Pozwany dążąc zaś do wykazania, że przyczyną zdarzenia był zły stan zdrowia powódki ograniczył się w zasadzie do przedłożenia dokumentacji medycznej oraz wniosków J. O. o zameldowanie w jej lokalu wnuczków celem sprawowania nad nią opieki. Przedstawiony przez pozwanego materiał dowodowy pomimo faktu reprezentowania strony pozwanej przez profesjonalnego pełnomocnika był bardzo ograniczony i nie pozwolił tym samym na bardziej wnikliwą ocenę zgłoszonych twierdzeń. Sąd nie dysponuje wiadomościami specjalnymi pozwalającymi na ustalenie, że zły stan zdrowia powódki był przyczyną jej upadku w konkretnym dniu. Sama okoliczność stanu zdrowia powódki w okresie przed i po zdarzeniu nie pozwala również na ustalenie, że w konkretnym dniu był on przyczyną upadku J. O.. Chcąc wykazać taką okoliczność strona pozwana winna wnioskować o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, co nie miało miejsca w niniejszej sprawie.

Zgłoszony przez pełnomocnika interwenienta ubocznego wniosek o przeprowadzenie dowodu z akt sprawy z powództwa J. O. przeciwko (...), a w szczególności w sporządzonych na potrzeby tego postępowania opinii biegłych również nie pozwoliliby na poczynienie ustaleń w zakresie związku pomiędzy stanem zdrowia powódki a przyczynami jej upadku w dniu 23 września 2012 roku. Należy bowiem podkreślić, iż podstawową zasadą postępowania cywilnego w zakresie przeprowadzania dowodów jest zasada bezpośredniości, o której mówi art. 235 § 1 k.p.c., zgodnie z którą postępowanie dowodowe odbywa się przed sądem orzekającym, zaś tylko w sytuacji gdy sprzeciwia się temu charakter dowodu albo przez wzgląd na poważne niedogodności lub niewspółmierność kosztów w stosunku do przedmiotu sporu można odstąpić od tej zasady, ale wówczas postępowanie dowodowe w określonym fragmencie jest przeprowadzane przez sąd wezwany lub sędziego wyznaczonego. Postępowanie dowodowe nie może zostać zastąpione poprzez odwołanie się do akt innego postępowania. Opinia biegłego sporządzona na potrzeby rozpoznania sprawy II C 1395/12 nie ma waloru opinii biegłego w przedmiotowej sprawie przez sam fakt załączenia akt sprawy na potrzeby, której została sporządzona. Ponadto opinie te były wydawane w oparciu o inny materiał dowodowy niż ten zgromadzony w przedmiotowej sprawie. Sam fakt bliskiej odległości czasowej pomiędzy upadkiem powódki w autobusie w 2011 roku, a zdarzeniem z dnia 23 września 2012 roku nie uzasadnia możliwości przyjęcia, że miały one tożsame przyczyny, nawet jeśli zostałyby wykazane w sprawie II C 1395/12, że upadek był skutkiem stanu zdrowia powódki. Zasadnie zatem Sąd Rejonowy oddalił wniosek dowodowy interвента ubocznego. Nie można również zapomnieć, że w tuż przed upadkiem powódki, na tym samym chodniku przewróciła się również B. C. (1), co do której brak jest jakichkolwiek informacji by cierpiała ona na podobne dolegliwości jak J. O..

Pozwany bezpodstawnie wskazuje również, że ustalenie przyczyny upadku powódki nastąpiło wyłącznie na podstawie zeznań świadków, którzy nie wiedzieli przebiegu zdarzenia. Ustalenie przyczyny upadku oparte było przede wszystkim na zeznaniach powódki, a inne dowody w postaci zeznań świadków S. O. i B. C. (1) zeznania te uwiarygodniły.

W konsekwencji uznać także należy, że skarżący bezzasadnie zarzuca naruszenie przez Sąd Rejonowy przepisów prawa materialnego w postaci art. 416 k.c. bowiem powódka wykazała w toku postępowania wszystkie przesłanki odpowiedzialności o jakich mowa w powołanym przepisie, tj. zaniechanie po stronie pozwanego cechujące się zawinieniem i bezprawnością w postaci utrzymania chodnika w nienależnym stanie, szkodę oraz związek przyczynowy pomiędzy zdarzeniem a zaistniałą szkodą, zaś pozwanemu nie udało się zwolnić od odpowiedzialności.

Biorąc pod uwagę powyższe zaistniały także przesłanki do przyznania powódce zadośćuczynienia w oparciu o przepis art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § k.c.

Pozwany w toku postępowania ani w treści sprzeciwu nie podniósł zarzutów negujących fakt doznania uszczerbku na zdrowiu. Pozwany kwestionował jedynie przyczynę upadku powódki, nie zaś jego następstwa. Konsekwencją ustalenia, że powódka przewróciła się na chodniku, było natomiast przyjęcie, że doznała ona obrażeń wskazanych w dokumentacji medycznej, zaś jej osobiste odczucia i doznania mogły zostać zrekonstruowane w oparciu o zeznania świadków oraz zaświadczenie lekarskie.

Przechodząc do zarzutu wywiedzionego w apelacji strony powodowej wskazać należy, iż oddalenie powództwa w zakresie zadośćuczynienia przekraczającego przyznaną kwotę jako nieudowodnione, było skutkiem ograniczonej inicjatywy dowodowej powódki.

Apelujący błędnie wywodzi, iż zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwalał na uwzględnienie zgłoszonego roszczenia w całości. Jedynym właściwym środkiem dowodowym pozwalającym na ustalenie negatywnych następstw upadku w zakresie długości procesu leczenia, rehabilitacji, ograniczenia samodzielności powódki jest przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych. W toku postępowania przed Sądem I instancji nie zgłoszono zaś stosownego wniosku dowodowego. Sąd Rejonowy przyjął zatem za udowodnione tylko takie następstwa zdarzenia z dnia 23 września 2012 roku, które nie wymagają wiadomości specjalnych i które mogły zostać wykazane za pomocą innych dowodów niż ekspertyza biegłego. Sam fakt podeszłego wieku, szoku wywołanego wypadkiem, jego następstw stwierdzonych w dokumentacji medycznej może skutkować przyznaniem zadośćuczynienia, jak miało to miejsce w niniejszej sprawie, ale uwzględnienie roszczenia w całości mogłoby nastąpić dopiero w razie wykazania trwałych skutków na zdrowiu powódki, co jest możliwe jedynie w oparciu o wiadomości specjalne, którymi Sąd nie dysponuje. Zaniechanie dalszej inicjatywy dowodowej po stronie powódki skutkowało zatem ograniczeniem wysokości przyznanego zadośćuczynienia z uwagi na nieudowodnienie większego rozmiaru cierpień będących wynikiem wypadku.

Dodatkowo podnieść należy, iż kwestia niejako wycenienia bólu czy cierpienia celem ustalenia „odpowiedniego zadośćuczynienia” jest okolicznością trudną i musi być rozpatrywana indywidualnie przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności danej sprawy. W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy poczynił trafne ustalenia faktyczne i na ich podstawie określił odpowiednią dla powódki kwotę zadośćuczynienia. Sąd Okręgowy nie znajduje zaś podstaw do przyjęcia konieczności korygowania jego wysokości w jakąkolwiek stronę.

Należy ponadto wskazać, iż w orzecznictwie utrwalone jest zapatrywanie, że korygowanie przez Sąd drugiej instancji zasądanego zadośćuczynienia jak również odszkodowania może być aktualne tylko wtedy, gdy przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, mających wpływ na ich wysokość, są one niewspółmiernie nieodpowiednie, tj. albo rażąco wygórowane, albo rażąco niskie. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2004 r., I CK 219/2004, LexPolonica nr 1538848, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 1970 r., III PRN 39/70, LexPolonica nr 319824)

W przedmiotowej sprawie nie zachodzą jednak podstawy do uznania, iż zasądzone na rzecz powódki zadośćuczynienie czy odszkodowanie może być uznane za rażąco zaniżone, a w konsekwencji nie istnieją przesłanki do zmiany zaskarżonego wyroku przez Sąd II instancji.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy oddalił obie apelację na podstawie art. 385 k.p.c., nie znajdując podstaw do zmiany ani uchylecia wyroku w zaskarżonym zakresie.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. znosząc je wzajemnie pomiędzy stronami przy uwzględnieniu, iż żadna z wniesionych apelacji nie doprowadziła do zmiany zaskarżonego wyroku, a zakres czynności procesowych stron i nakład pracy pełnomocników był porównywalny.